

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*

PROBLEM - BASED LEARNING MANAGEMENT TO PROMOTE GOODCITIZENSHIP FOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS

พระทรงพล ทิพย์คำ

PhraSongpol Thipkham

เชษฐภูมิ วรรณไพศาล

Chetthapoom Wannapaisan

จารุณี ทิพยมณฑล

Jarunee Dibyamadala

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Chiang Mai University, Thailand

E-mail: songpoluk@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 3) เพื่อศึกษาระดับทักษะความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 3/1 ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2562 โรงเรียนธรรมราชศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ 1 ห้องเรียน จำนวน 36 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทั้งนี้การจัดผู้เรียนในแต่ละห้องใช้วิธีละกันมี เก่ง ปานกลาง อ่อนใกล้เคียงกัน สถิติที่ใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า เป็นกระบวนการที่พัฒนาและส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้ 2) การศึกษาผลการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธรรมราชศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนมีคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

* Received 9 July 2019; Revised 13 September 2019; Accepted 18 September 2019

สถิติที่ระดับ .05 3) ระดับทักษะพลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธรรมราชศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 อยู่ในเกณฑ์ระดับดีและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.18 เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย คือ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีทักษะพลเมืองอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, ปัญหาเป็นฐาน, ความเป็นพลเมืองดี

Abstract

This research has three objectives: 1. To develop a learning management plan using Problem - Based Learning to Promote Good Citizenship for Secondary School Students. 2. to compare the results of learning management by Problem - Based Learning to Promote Good Citizenship for Secondary School Students. 3. to study the level of good citizenship skills For Secondary School Students. This research uses a method such as a quantitative research and quasi experimental research. The sample group was secondary school students 3rd, Room 3/1, 1st semester, academic year 2019, Dhammarajsuksa School in Chiang mai, 1 classroom, 36 students, randomly selected by the sample group. In addition, learners in each room mixed in variety of level which are excellent ,good,fair and poor score. Statistics using Percentage, mean, standard deviation qualitative research.

The results of the research were as follows:

1) Problem-Based Learning Management to Promote Good Citizenship for Secondary School Students, it was found that the process of developing and promoting good citizenship of students Can be used in real life. 2) Studying before and after learning of Secondary school students 3rd at Dhammarajsuksa School in Chiangmai found that students had more post-test scores than pre test There is a significant difference at the level of .05 3) Citizen skill level of Secondary school students 3rd, Dhammarajsuksa School in Chiangmai With a mean of 3.18 in the good level and standard deviation (SD) equal to 0.18, according to the research hypothesis, that is, students receiving learning management using the problem as a base Have good citizenship skills.

Keywords: Learning Management, Problem-Based Learning, Good Citizenship

บทนำ

การพัฒนาเยาวชนสู่ความเป็นพลเมืองดี เป็นความปรารถนาของทุกประเทศ สำหรับประเทศไทยการพัฒนาคนเป็นเป้าหมายสำคัญที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่จะสร้างสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้เท่าทัน มีความพร้อมทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และศีลธรรม ทันทีกับกระแสการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้อย่างมั่นคง แนวทางพัฒนาคนดังกล่าวเริ่มที่การเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมรักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยีและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนถือเป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างคนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีสติปัญญา รู้เท่าทันปัญหา มีความสุข และมีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขัน ในโลกที่มากด้วยความเปลี่ยนแปลง สำหรับหลักสูตรการเรียนไม่ว่าหลักสูตรใดก็ตามหากนำไปใช้แล้วพบว่า มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคบางประการก็มีความจำเป็นในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ทางด้านกรมวิชาการ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) ได้ระบุว่าสภาพสังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สืบเนื่องมาจากความเจริญทางเทคโนโลยีมีการสื่อสารที่รวดเร็วและไร้ขีดจำกัด การแข่งขันพัฒนาด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมทั้งการแข่งขันทางการค้า และมีค่านิยมทางวัตถุสูงมากขึ้น เกิดการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกันมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ส่งผลทำให้สังคมไทยมีปัญหาสลับซับซ้อนมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาเพิ่มพูนหลายด้านทั้งปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม อันส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ก่อให้เกิดปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ สังคมขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ เกิดปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น การติดยาเสพติด ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีผลกระทบมาถึงเยาวชนโดยลำดับ เช่น ปัญหาการใช้ยาเสพติด การพนัน การใช้สื่อและเทคโนโลยี พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม การทะเลาะวิวาท และการไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร เป็นต้น กระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ, 2544) ได้เล็งเห็นปัญหาด้านการคิดและการพัฒนาทักษะความเป็นพลเมืองดีของเยาวชน จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการพยายามแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (2) ที่วางหลักไว้ว่า “การจัด

กระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา” ด้วยเหตุนี้โรงเรียนในฐานะสถาบันการศึกษาซึ่งมีหน้าที่สำคัญต่อการเสริมสร้างทักษะพลเมืองดีในด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน จึงควรจัดการเรียนรู้เพื่อฝึกกระบวนการคิดและการแก้ปัญหา ซึ่งมีความสำคัญต่อเสริมสร้างทักษะพลเมืองดี ผู้สอนควรเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างกระบวนการคิดและทักษะพลเมืองดีให้นักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสภาพสังคมท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชรินทร์ มั่งคั่ง ที่ได้กล่าวถึงการเสริมสร้างพลเมืองดีว่าต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้เป็นกลไกสำคัญเพื่อสร้างจิตสำนึกพลเมืองดี อันประกอบด้วย หลักสูตร การเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ แหล่งวิทยาการเรียนรู้ เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงต้องอาศัยโรงเรียนเป็นฐานในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี (ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2553) เช่นเดียวกับ สมกุล ถาวรกิจ ได้เสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้กับผู้เรียนว่าควรมีลักษณะ ดังนี้ 1. ส่งเสริมให้นักเรียนได้ความรู้จากประสบการณ์และได้ความรู้จากการลงมือปฏิบัติ 2. คิดค้น รู้จัก และหาวิธีแก้ปัญหา 3. การทำงานเป็นหมู่คณะ 4. ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมเป็นต้น 5. แหล่งวิทยาการค้นคว้าความรู้ 6. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ เพื่อฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (สมกุล ถาวรกิจ, 2528) ส่วนอรรรถพล คณิตขจรากร กล่าวว่า การสอนเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนที่นำไปสู่ความเป็นพลเมืองดี คือ การเรียนเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้วยการควบคุมตนเองและการทำกิจกรรมในกระบวนการสอน โดยครูเป็นผู้จัดประสบการณ์ให้กับเด็กซึ่งอาศัยหลักเกณฑ์การสร้างและฝึกอบรมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี คือสอนให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติจริง ด้วยการให้ประสบการณ์ตรงให้มากที่สุด สอนให้ผู้เรียนเกิดเจตคติค่านิยมที่ดี เปิดโอกาสให้ได้แสดงออก รู้จักอภิปรายแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและการทำงานเป็นหมู่คณะ สอนให้เข้าใจในเนื้อหาอย่างแท้จริง โดยใช้ข่าว เหตุการณ์ หรือกรณีตัวอย่าง แล้วนำปัญหาเหล่านั้นมาให้ผู้เรียนวิเคราะห์จากทฤษฎีเป็นหลักเกณฑ์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหาและเกิดประสบการณ์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งช่วยให้นักเรียนกำหนดแนวทางการประพฤติปฏิบัติของตนได้อย่างถูกต้อง (อรรรถพล คณิตขจรากร, 2560) และสอดคล้องกับสิ่งที่สังคมต้องการ

ทางด้าน ทิศนา แคมมณี (ทิศนา แคมมณี, 2551) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้กับผู้เรียนได้โดยได้ยกเอาการเรียนรู้อย่างใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Learning) ซึ่งเป็นการจัดสถานการณ์ของการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือ ในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยครูอาจนำนักเรียนเผชิญ

สถานการณ์ปัญหาที่เป็นจริง ผูกกระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาพร้อมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจได้อย่างชัดเจน เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลาย เกิดความใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการคิด และกระบวนการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจซึ่งเกี่ยวกับชีวิตประจำวันและมีความสำคัญต่อนักเรียน ตัวปัญหาจะเป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้ และเป็นตัวกระตุ้นต่อไปในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุผล และการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ที่หลากหลายเป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนในด้านทักษะการเรียนรู้มากกว่าความรู้ที่นักเรียนจะได้มา ครูเป็นเพียงผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ จากข้อมูลของฝ่ายกิจการนักเรียน โรงเรียนธรรมราชศึกษา พบว่าระหว่างปีการศึกษา 2558-2560 มีการรายงานปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายหลายกรณี ได้แก่ ปัญหาทางด้านยาเสพติด ปัญหาการเล่นการพนัน ปัญหาการใช้สื่อและเทคโนโลยี ปัญหาการทะเลาะวิวาท สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนยังขาดทักษะความเป็นพลเมืองด้านการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ในสิ่งที่กระทำเหมาะสมหรือไม่จะมีผลกระทบอย่างไร โรงเรียนได้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน ในฐานะที่เป็นสถานศึกษาที่มีบทบาทและหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของผู้เรียน

จากข้อสรุปดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน จึงสนใจและได้นำรูปแบบวิธีการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Learning) มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อสอนในรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธรรมราชศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้กับผู้เรียน และยังทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อศึกษาระดับทักษะความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยกึ่งทดลอง โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธรรมราชศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 74 คน แบ่งเป็น 2 ห้องเรียน คือ ห้อง 3/1 และ 3/2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 3/1 ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2562 โรงเรียนธรรมราชศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ 1 ห้องเรียน จำนวน 36 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทั้งนี้การจัดผู้เรียนในแต่ละห้องใช้วิธีละกันมี เก่ง ปานกลาง อ่อนใกล้เคียงกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 7 แผน รวม 20 คาบเรียน โดยสร้างจากการศึกษาสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานที่ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย

2. แบบทดสอบวัดผลการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน

3. แบบวัดระดับทักษะพลเมือง แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ ซึ่งคำตอบในแต่ละตัวเลือกมีค่าระดับคะแนน คือ 1, 2, 3 และ 4 คะแนน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 7 แผน จำนวน 20 คาบเรียนมีขั้นตอนในการสร้างแผนการเรียนรู้ดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาตรฐานที่ ส 2.1 และเอกสาร ตำรา หนังสือรวมถึงข้อมูลจากเอกสารวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ เพื่อทำความเข้าใจเลือกการสอน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด สังเคราะห์กระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 6 ขั้น

1.2 สร้างแผนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ที่ใช้รูปแบบการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน รวม 20 คาบ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและต้องเหมาะสม ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.3 นำแผนการเรียนรู้ที่ปรับแก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา (IOC : Index of item objective Congruence) นำมาหาค่า IOC โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.91 - 0.94 ค่าความสอดคล้องของเนื้อหาส่วนใหญ่มีความเหมาะสม ปรับปรุงตามข้อเสนอนแนะของผู้เชี่ยวชาญ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียน

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนก่อนและหลังเรียนมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาตามแผนการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อทำความเข้าใจขอบข่ายเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ กระบวนการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล

2.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบวัดผลการเรียนและระเบียบการวัดผลประเมินผลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เป็นแบบทดสอบวัดผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 50 ข้อ

2.3 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนก่อนและหลังเรียนที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา มาหาค่า IOC โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ค่าความสอดคล้องของเนื้อหาส่วนใหญ่มีความเหมาะสมตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหา ปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และจัดทำฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

2.4 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียน ไปหาค่าประสิทธิภาพ โดยการนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเมตตาศึกษา ในการทดลองสอนนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) พบว่าแบบทดสอบผลการเรียนรู้มีค่าความยากง่าย (p) เฉลี่ย 0.58 มีค่าอำนาจจำแนก (r) เฉลี่ย 0.39 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของ ครอนบาค (Cronbach) ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลการเรียน ได้เท่ากับ 0.93 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดผลการเรียนอีกครั้ง และจัดทำฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

3. การสร้างแบบวัดระดับทักษะพลเมือง

การสร้างแบบการวัดระดับทักษะพลเมืองของนักเรียนหลังจากการเรียนจบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดระดับการคิดวิเคราะห์และวิธีการสร้างแบบวัดการคิดวิเคราะห์เพื่อวางกรอบแนวคิด

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดระดับทักษะพลเมือง แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ คำตอบในแต่ละข้อมีค่าระดับคะแนน คือ 1, 2, 3 และ 4 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.3 นำแบบวัดระดับทักษะพลเมืองที่ปรับแก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ยึดทฤษฎี (IOC : Index of item objective Congruence) นำมาหาค่า IOC โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ค่าความสอดคล้องของเนื้อหาส่วนใหญ่ มีความเหมาะสมตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหา เพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบวัดระดับทักษะพลเมืองที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเมตตาศึกษา และนำผลการตรวจมาวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อเพื่อมาหาค่าดัชนีอำนาจจำแนกแบบ Item Total Correlation โดยแบบวัดระดับทักษะพลเมือง มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.52 ถึง 0.78 จำนวน 25 ข้อ คัดเลือกและปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดระดับทักษะพลเมือง 1 ฉบับ จำนวน 25 ข้อ

3.5 นำแบบวัดระดับทักษะพลเมืองทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเมตตาศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดระดับทักษะพลเมือง ได้เท่ากับ 0.93 ปรับปรุงแก้ไข และจัดทำฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากหัวหน้าภาควิชาหลักสูตร การสอนและการเรียนรู้ ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมราชศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการทดลองสอนและเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดเตรียมแผนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2 ผู้วิจัยบอกจุดประสงค์การเรียนรู้และรูปแบบการสอนให้นักเรียนทราบ และให้ทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 50 ข้อ ที่ผ่านการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน

3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 7 แผน รวม 20 คาบเรียน หลังจากสิ้นสุดการเรียนรู้ครบทุกแผนการเรียนรู้ ทำการทดสอบวัดผลการเรียนหลังเรียน (Posttest) และทดสอบวัดระดับทักษะพลเมืองของผู้เรียน

4. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

5. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดระดับทักษะพลเมืองของผู้เรียนทั้งหมด 25 ข้อมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย หลังจากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยรายบุคคลมาจัดระดับคุณภาพแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ ระดับดีมาก ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับควรปรับปรุง ทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

6. นำข้อมูลที่ได้จากบันทึกหลังการสอนของผู้สอน บันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน คะแนนแบบทดสอบวัดผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และคะแนนแบบทดสอบวัดระดับทักษะพลเมือง ของผู้เรียนมาวิเคราะห์เป็นความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการสะท้อนผลการประเมินผลเป็นข้อมูลเชิงปริมาณได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนและคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดระดับทักษะพลเมืองดีของผู้เรียนแล้วหาค่าเฉลี่ย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 7 แผน รวม 20 คาบเรียน เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของระดับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ด้านการคิดวิเคราะห์และพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนได้ จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการในการพัฒนาส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ เอื้อต่อการเรียนของตนเองและการทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนเข้าใจสถานการณ์ปัญหาที่กำหนดให้ เชื่อมโยงและระบุปัญหาจากสถานการณ์ กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน รู้เท่าทันปัญหาอย่างมีเหตุผล เกิดการเรียนรู้ถึงผลกระทบ สามารถนำไปปรับใช้เพื่อหลีกเลี่ยงหรือป้องกันปัญหาในชีวิตจริงได้

2. การศึกษาผลการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธรรมราชศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน E_2 มากกว่าก่อนเรียน E_1 และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถ

พัฒนาผลการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย คือ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. การศึกษาระดับทักษะผลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธรรมราชศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน เท่ากับ 3.18 อยู่ในเกณฑ์ระดับดีและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.18 เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย คือ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีทักษะผลเมืองอยู่ในระดับดี

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โรงเรียนธรรมราชศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า แผนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมสร้างทักษะความเป็นพลเมืองดี ด้านการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน อันประกอบด้วย ปัญหาการใช้ยาเสพติด ปัญหาการเล่นการพนัน ปัญหาการใช้สื่อและเทคโนโลยี ปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ปัญหาการทะเลาะวิวาท และปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร และพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนในเนื้อหาเรื่องปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชนได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนด้านการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน ใช้กระบวนการแสวงหาความรู้อย่างมีเหตุผลเป็นขั้นตอน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจ สถานการณ์ปัญหา เชื่อมโยงและระบุปัญหา กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน รู้เท่าทันปัญหาอย่างมีเหตุผล สามารถนำไปปรับใช้เพื่อหลีกเลี่ยงหรือบรรเทาปัญหาในชีวิตจริงได้ มีทักษะผลเมืองในด้านการวิเคราะห์ เห็นความสัมพันธ์ของปัญหา รู้จักการเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ อย่างเข้าใจ แผนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน จำนวน 7 แผน รวม 20 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที จัดกิจกรรมการเรียนรู้ติดต่อกันตามแต่ละขั้นตอนของกระบวนการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อความเหมาะสมของเวลาและเนื้อหาการเรียนรู้ อีกทั้งให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนได้อย่างเต็มที่ เป็นการดึงเอากระบวนการคิดของนักเรียนแต่ละคนออกมา เอื้อต่อการพัฒนาความคิดอันนำไปสู่การค้นหาคำตอบของตนเอง สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็น

พลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทยดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข ซึ่งการจัดการเรียนการสอนมีเป้าหมายเพื่อปรับเปลี่ยนความคิด อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้เป็นพลเมืองที่ดีตามวิถีประชาธิปไตย ซึ่งชี้ให้เห็นว่าปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชนที่หยิบยกขึ้นมานั้นเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมืองที่ดีตามวิถีประชาธิปไตย เช่นเดียวกับ วัฒนา รัตนพรหม ที่กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นยุทธศาสตร์การสอนโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนได้เรียนจากสถานการณ์ที่เป็นจริงซึ่งอยู่ในรูปของปัญหาที่จะพบได้ในชีวิตจริงของการปฏิบัติงานตามวิชาชีพที่หลักสูตรนั้นต้องการผลิตขึ้น เพื่อศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา ฝึกฝนความสามารถในการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหาและการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยที่ไม่ได้เน้นการศึกษาเนื้อหาเป็นรายวิชา (วัฒนา รัตนพรหม, 2548)

2. ผลการศึกษาผลการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธรรมราชศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่านักเรียนมีคะแนนการทดสอบหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถช่วยพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย คือ นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการใช้กระบวนการแสวงหาความรู้อย่างมีเหตุผลเป็นขั้นตอน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจสถานการณ์ปัญหา เชื่อมโยงและระบุปัญหา กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน รู้เท่าทันปัญหาอย่างมีเหตุผล เรียนรู้ถึงผลกระทบจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม สามารถนำไปปรับใช้เพื่อหลีกเลี่ยงหรือบรรเทาปัญหาในชีวิตจริงได้ ทำให้หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาผ่านกระบวนการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานแล้ว นักเรียนสามารถทำคะแนนแบบทดสอบเรื่องพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชนได้คะแนนมากกว่าก่อนเรียน

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กนกวรรณ ศรีนรจันทร์ ที่ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา ส 22101 หน่วยการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการผลิตสินค้าและบริการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการเรียนรู้ สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับนักเรียน สถานการณ์ และบริบท การเรียนรู้ที่ให้ปัญหาในท้องถิ่นเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้อยากเห็น สร้างความรู้จากกระบวนการทำงานกลุ่มเพื่อแก้ปัญหา หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การศึกษาค้นคว้าข้อมูลโดยใช้สื่อที่หลากหลาย สร้างความรู้กระบวนการทำงานกลุ่มเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทำงานร่วมกัน ช่วยให้นักเรียนฝึกใช้การคิดวิเคราะห์ วิจัย สืบเสาะ สรุปองค์

ความรู้ได้ และผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (กนกวรรณ ศรีนรินทร์, 2555) ทำนองเดียวกันกับ ภารดี สงวนศิลป์ ที่ได้ศึกษาความสามารถในการตัดสินใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สารที่ 2 หน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม โดยการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่าความสามารถในการตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการตัดสินใจสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ภารดี สงวนศิลป์, 2554)

3. ผลการศึกษาระดับทักษะพลเมืองดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธรรมราชศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน เท่ากับ 3.18 อยู่ในเกณฑ์ระดับดี เป็นไปตามสมมุติฐานทางการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีทักษะพลเมืองอยู่ในระดับดี มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

3.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถส่งเสริมทักษะพลเมืองด้านดีการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชนได้ทำให้นักเรียนมีทักษะพลเมืองอยู่ในระดับดี

3.2 ด้านการส่งเสริมสร้างทักษะพลเมืองดี ผลการวิจัยพบว่า ระดับทักษะพลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชนอยู่ในเกณฑ์ระดับดี การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถส่งเสริมสร้างทักษะพลเมืองของนักเรียนได้

3.3 ด้านการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธรรมราชศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชนอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้

นอกจากนี้การเสริมสร้างทักษะพลเมืองดี ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาไปสู่เป้าหมายสูงสุดคือ ทำให้นักเรียนตระหนักถึงการไม่ทำผิดกฎหมาย เคารพและปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนคำนึงถึงสิทธิในร่างกาย ชีวิต เสรีภาพ ทรัพย์สิน ของตนเอง และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำสถานการณ์ปัญหามาให้ให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเอง ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน และสังคม เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน อันประกอบด้วย ปัญหาการใช้ยาเสพติด ปัญหา

การเล่นการพนัน ปัญหาการใช้สื่อและเทคโนโลยี ปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ปัญหาการทะเลาะวิวาท และปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร

สรุป

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาให้นักเรียนมีระดับทักษะพลเมืองดีด้านการคิดวิเคราะห์ อีกทั้งช่วยพัฒนาผลการเรียนสูงให้ขึ้น ตระหนักถึงการไม่ทำผิดกฎหมาย เคารพและปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด คำนึงถึงสิทธิในร่างกาย ชีวิต เสรีภาพ ทรัพย์สิน ของตนเอง และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ทำให้นักเรียนสามารถเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน อันประกอบด้วย ปัญหาการใช้ยาเสพติด ปัญหาการเล่นการพนัน ปัญหาการใช้สื่อและเทคโนโลยี ปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ปัญหาการทะเลาะวิวาท และปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร รู้จักคิด วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัญหาอย่างเป็นระบบ และพยายามหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงที่จะนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผลและนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตจริงได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้สอนควรเลือกนำข่าวซึ่งเป็นที่น่าสนใจของสังคม มาปรับเป็นสถานการณ์ปัญหาเพื่อไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในการทำกิจกรรม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกและท้าทาย และมีความกระตือรือร้นที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา

1.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะพลเมืองด้านการคิดวิเคราะห์ ควรให้เวลาในการทำกิจกรรมแก่นักเรียนอย่างเหมาะสม มีการยืดหยุ่นเวลาให้นักเรียนได้คิดและปฏิบัติมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างอิสระ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของสมาชิกในห้อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ที่เลือกสรรจากสื่อสังคมออนไลน์

2.2 ควรมีการวิจัยการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาต่าง ๆ

2.3 ควรมีการวิจัยการพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนซึ่งอยู่ในกลุ่มที่สุ่มเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ศรีนรจันทร์. (2555). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชา สังคมศึกษา ส 22101 หน่วยการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการผลิตสินค้าและบริการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *คู่มือกระบวนการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง ศีลธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 24 ใน เรื่อง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2553). *การศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมด้านความเป็นพลเมืองดี ในสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา*. เชียงใหม่: สำนักวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทีศนา แคมมณี. (2551). *ลีลาการเรียนรู้ ลีลาการสอน*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ภารดี สงวนศิลป์. (2554). การศึกษาความสามารถในการตัดสินใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนิน ชีวิตในสังคม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัฒนา รัตนพรหม. (2548). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 20(1), 33-40.
- สมกุล ถาวรกิจ. (2528). การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถพล คณิตขจรกฐ. (2560). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะ พลเมือง ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.